

Логіка дослідження вимагала врахування спеціальних методичних принципів, які б відповідали меті й завданням експериментальної роботи, як от: соціокультурної відповідності, що вимагав звернення до загальної культури поведінки майбутніх вихователів, так і до культури мови, мовлення в її фаховій спрямованості; позитивної мотивації та сприятливого емоційного клімату на основі увиразнення мовлення майбутніх вихователів, на основі усвідомлення ними необхідності позитивного ставлення до набуття відповідних професійно-мовленнєвих умінь і навичок щодо виразності їхнього мовлення та мовлення дітей дошкільного віку, з якими вони будуть працювати, створювати задля цього відповідні емоційні ситуації, емоційні етюди, вправи, тренінги, в яких формувалися мовленнєві вміння й навички виразного мовлення як усного, так і письмового. Означений принцип дозволив зробити процес увиразнення мовлення майбутніх вихователів позитивно мотивованим, оскільки позитивні емоції прискорюють, сприймання, запам'ятовування мовного матеріалу майбутніми вихователями, увиразнюють «серце, душу, розум, спонукають мовну науку як найбільш потрібну, мобілізувати їхню увагу, пам'ять, уяву, мислення, волю» [4, с. 23].

Принцип взаємозв'язку видів мовленнєвої діяльності, що об'єктивує необхідність «мотивованого поєднання всіх видів мовленнєвої діяльності (говоріння, слухання, читання, письмо), які взаємодоповнюють один одного» [5, с. 212]. Рациональне поєднання всіх видів мовленнєвої діяльності в процесі експериментальної роботи дозволило побудувати процес увиразнення мовлення з урахуванням індивідуальних особливостей майбутніх вихователів, а саме: надавати змогу вибору студентом пріоритетної форми висловлювання в процесі реалізації власного мовлення (самопрезентацій, презентацій у комп'ютерних редакторах, створенні творів в усній або письмовій формах).

Принцип текстовідповідності процесу увиразнення мовлення майбутніх вихователів культурно-значеннєвих професійно-зорієнтованих текстів (КЗПОТ), що були задіяні в експериментальному дослідженні.

Література

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ – Вінниця : Планер, 2010. – 308 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – [Вид. друге, доп. й випр.]. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
3. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования. – М. : Педагогика, 1982. – 160 с.
4. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка : [навч.-метод. посіб.] / М. Г. Стельмахович. – К. : ІЗМН, 1997. – 232 с.
5. Пентиліук М. І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : [зб. ст.] / М. І. Пентиліук. – К. : Ленвіт, 2011. – 256 с.

ОГРАНИЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У СВІТЛІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Савченко К. Ю.

ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», Україна

Підготовка фахівця здійснювалася шляхом передачі нагромадженого, перевіреного і позитивно оціненого попередніми поколіннями досвіду. Сучасне зрушення в усвідомленні сенсу освіти видиться у переорієнтації на розвиток здібностей студентів, а передача досвіду уподібнюється засобу чи матеріалу конструювання розвивальних процедур. В зв'язку з цим актуалізується необхідність теоретичного обґрунтування проблеми формування професійної компетентності студентів як важливого засобу становлення професіоналізму майбутнього вчителя філології. На сучасному етапі ми стикаємося з низьким рівнем професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного закладу. У педагогічних дослідженнях Л. Алексєєвої, В. Слатьоніна, Н. Шаболдіна існує взаємозв'язок між поняттями «готовність», «компетентність» та «професіоналізм». Цей взаємозв'язок логічно приводить до поняття «професійна компетентність». Тому Л. Алексєєва і Н. Шаболдіна поняття «професійної компетенції» трактують як «інтегральну характеристику ділових і особистих якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвід, достатній для здійснення мети даного роду діяльності» [1, с. 97]. Компетентнісний підхід орієнтує на соціально визначені вимоги до професійної підготовки майбутнього вихователя дошкільного закладу його загальної та педагогічної ерудиції, педагогічної майстерності (А. Богуш, Ю. Варданян, Є. Зеєр, І. Зимня, А. Маркова, Н. Матяш, Л. Мітіна, Є. Павлютенков, О. Пометун, А. Хуторської, М. Чошанов та ін.).

Під професійною компетентністю вихователя розуміють особистісні можливості вихователя педагога, котрі дозволяють йому самостійно та достатньо ефективно вирішувати педагогічні завдання, що сформульовані ним або адміністрацією освітньої установи. Для цього необхідно знати

педагогічну теорію, вміти та **бути готовим** застосовувати її на практиці. Отже, під педагогічною компетентністю вихователя **можна розуміти** єдність його теоретичної та практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності. Сучасний етап розвитку професійної освіти визначається переглядом вимог, пропонованих до педагога. Це виражається в цілісному розгляді особистісних і професійних якостей учителя, становленні нової компетентнісної моделі фахівця з огляду на соціально-економічні та культурно-політичні умови, тенденції глобалізації, інформатизації, полікультурності. Далі ми окреслимо сутність поглядів на професійну підготовку вихователів у світлі компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід лежить в основі наростаючої гармонізації архітектури європейської системи вищої освіти (І.Зимня). Сьогодні професійну підготовку вихователя дошкільного навчального закладу здійснюють вищі навчальні заклади, що диференціюються за назвами, статусом, організаційно-правовою формою, можливостями присудження ступенів і кваліфікацій. А саме: педагогічні коледжі, педагогічні, галузеві університети.

Підготовка здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями: «бакалавр», «спеціаліст», «магістр», залежно від рівня акредитації закладу, за кваліфікацією «вчителя» чи «викладача».

Зміст професійно-педагогічної підготовки включає нормативну частину як складову державного стандарту, і вибірккову, що визначається вищим навчальним закладом і спрямовану на можливість внутрішньої диверсифікації. Так, із метою підготовки педагогічних працівників до викладання двох і більше навчальних предметів (особливо для малокомплектних сільських шкіл) та здійснення ними інших навчально-виховних функцій (науково-дослідної, науково-методичної, соціально-педагогічної, культурно-просвітницької, організаційно-управлінської, корекційно-розвивальної тощо) з урахуванням професійних потреб замовника і задоволення особистісних освітніх інтересів студента передбачено поєднання педагогічних спеціальностей і педагогічних спеціалізацій [2]. Для спеціальностей доцільними виявляється вивчення майбутніми вчителями додаткової мови, практичної психології, підготовки до читання курсів «етика», «українознавство», до роботи в умовах інтернатних закладів, здійснення корекційної роботи тощо.

Зміст фундаментальної підготовки передбачає вивчення теоретичних основ спеціальності згідно вимог до рівня теоретичної підготовки педагогічного працівника відповідного профілю; відбувається переважно в класичних університетах і базується на новітніх досягненнях науки [3], дозволяє йому надалі самостійно освоювати нові знання в галузі своєї спеціалізації та суміжних галузей. Зазначимо, що фундаменталізація знань передбачає глибину й широту отриманих майбутнім вихователем загальнофілософських, загальнокультурних, психолого-педагогічних і спеціальних знань, усередині яких визначена ієрархія фактів, законів, постулатів, принципів та інших компонентів, збагачених гнучкою системою зв'язків, що підвищують ступінь застосовності знань у практичній діяльності. Фундаментальна підготовка орієнтується не тільки на обсяг одержуваних знань з предмету викладання та психолого-педагогічних дисциплін, але й на їхню точність, систематичність і рухливість, керованість, що дозволить випускникові мобільно реагувати на шкільні ситуації, бути завжди готовим до творчого, нестандартного вирішення педагогічних проблем [4].

Отже, орієнтуючись на кінцевий результат освітнього процесу, компетентнісний підхід спирається на модель фахівця, виокремлюючи в ній загальне цей підхід спрямовує його на формування готовності до ефективного використання зовнішніх та внутрішніх ресурсів (інформаційних, людських, матеріальних, особистісних). Подальшу роботу ми вбачаємо у розробці системи завдань з професійної направленості.

Література

1. Алексеева Л.П. Преподавательские кадры: состояние и проблемы профессиональной компетентности / Л. Алексеева, Н. Шаболдина. – М. : Мысль, 1994. – 97 с.
2. Лозова В.І. Формування педагогічної компетентності викладачів вищих навчальних закладів освіти // Педагогічна підготовка вищих навчальних закладів: Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції / В.І. Лозова. – Харків: ОВС, 2002. – 164 с.
3. Слостенин В.А. Профессионализм педагога: акмеологический контекст / В.А. Слостенин // Педагогическое образование и наука. – 2002. – №4. – С. 4–9.
4. Кремень В. Освіта і наука України: шляхи модернізації / Василь Кремень. – К.: Грамота, 2003. – 216 с.